

**ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΙΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
ΤΩΝ ΘΕΟΛΟΓΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ**
περὶ τῆς ἐσχάτως ἐμφανισθείσης ἐν Ἁγίῳ Ὁρει πα-
ρὰ τοῖς ρώσοις μοναχοῖς καινοφανοῦς διδασκα-
λίας περὶ τῆς θεότητος τοῦ ὀνόματος «Ἰησοῦς».

κατ' ἐντολὴν τῆς ἁγίας καὶ ἱεράς Συνόδου

Ἡ ἐν Ἁγίῳ Ὁρει ἐμφανισθεῖσα καινοφανὴς διδα-
σκαλία περὶ τῆς θεότητος τοῦ ὀνόματος «Ἰησοῦς».

Ἐκ τῆς ἀναγνώσεως βιβλίου τινος ἐκδοθέντος τὸ
δεύτερον πρὸ τριετίας ὑπὸ τινος ρώσου ἱερομονάχου
Ἰλαρίωνος «Ἀνὰ τὰ ὄρη τοῦ Καυκάσου», ἐν ᾧ εὗρη-
ται καὶ ἐκφράσεις ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ εἶναι αὐτὸς
ὁ Θεὸς, ἐγεννήθη, ἡγουμένου Ἀντωνίου τινος Μπου-
λάτοβιτς, κατ' ἀρχὰς μὲν ἐν τῇ Σκήτῃ «Θηβαῖδος»
ἐξαρτωμένη ἐκ τῆς μονῆς τοῦ ἁγ. Παντελεήμονος, εἶτα
δὲ ἐν τῇ Σκήτῃ τοῦ ἁγ. Ἀνδρέου, τῇ ἐπιλεγομένη τοῦ
Σεραγίου καὶ ἐξαρτωμένη ἐκ τῆς ἱ. μονῆς τοῦ Βατο-
πεδίου, καὶ τελευταῖον ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγ. Παντελεή-
μονος καινοφανῆς τῆς διδασκαλίας περὶ τῆς θεότητος
τοῦ ὀνόματος «Ἰησοῦς». Οἱ ὀπαδοὶ αὐτῆς κατῴρθωσαν
διὰ διαφόρων φυλλαδίων, ρωσιστί τε καὶ ἑλληνιστί
γεγραμμένων, οὐχὶ μόνον εἰς εὐρύτατον κύκλον νὰ δια-
δώσωσι τὴν πλάνην αὐτοῦ, καθ' ἣς οὐδὲν ἴσχυσε Π.
πιττάκιον ἀπολυθὲν ὑπὸ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ πατριάρχου
Ἰωακείμ καθ' ὑπόδειξιν τοῦ ἡγουμένου τῆς μονῆς
Παντελεήμονος ἀρχιμ. Μισαήλ, ἀλλὰ καὶ νὰ κατισχύ-
σωσι διοικητικῶς τῶν ἀντιπάλων αὐτῶν. Οὕτως ἐν
μὲν τῇ Σκήτῃ τοῦ ἁγ. Ἀνδρέου προέβησαν εἰς παῦσιν
τοῦ δικαίου αὐτῆς Ἱερωνύμου καὶ ἔξωσιν αὐτοῦ τε καὶ
δεκάδος ὁμοφρόνων αὐτοῦ ἐκ τῆς Σκήτης ἀντικατα-
στήσαντες αὐτὸν δι' ἄλλου φρονούντος τὰ αὐτῶν, τοῦ
ἱερομ. Δαυῖδ, ἐν δὲ τῇ μονῇ τοῦ ἁγ. Παντελεήμονος
θέντες ὑπὸ προσωρινὸν περιορισμὸν τὸν ἡγούμενον
Μισαήλ καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ἐξηνάγκασαν αὐτὸν ἐν τέ-
λει νὰ συνυπογράψῃ λίβελλον πίστεως αὐτῶν ἀποδε-
χόμενος ὅ,τι καὶ ἐκεῖνοι. Ἐν τῷ μεταξὺ παρεμβάσα ἡ
ἱ. Κοινότης τοῦ Ἁγίου Ὁρους καὶ μηδὲν κατορθώσα-
σα ἀνηνέχθη πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα καὶ τὴν ἱ.
Σύνοδον, ὑποβάλλουσα καὶ πληθὺν ἐγγράφων ἐξ ἑκα-
τέρας τῶν μερίδων ὡς καὶ ἐντυπα φυλλάδια, καταγ-
γέλλουσα τὰς γενομένας παράνομους παύσεις τῶν τῆς
ἀρχῶν καὶ ἐγκαταστάσεις νέων, ἃς αὐτὴ δὲν ἀνεγνώ-
ρισε, καὶ ἐξαιτουμένη τὴν ἀπόφασιν τῆς μητρὸς Ἐκ-
κλησίας περὶ τῆς ἐν λόγῳ πλάνης καὶ τὴν λήψιν τῶν
ἀναγκαίων μέτρων πρὸς ἐξυγίανσιν τοῦ Ἁγ. Ὁρους.
Ἡ ἱ. Σύνοδος ταῦτα πάντα λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν ἀνέ-
θηκε τῷ συλλόγῳ τῶν θεολόγων καθηγητῶν διὰ δύο
σεπτῶν πατριαρχικῶν πιττακίων τὴν ἐξέτασιν τῆς
θεολογικῆς ὄψεως τοῦ ζητήματος καὶ τὴν ὑποβολὴν
σχετικῆς ἐκθέσεως διὰ τὰ περαιτέρω. Ὁ σύλλογος συ-

νελθὼν εἰς ὀκτῶ ἐπανελημμένας συνεδρίας, μελετήσας
τὰ ὑποβληθέντα ἔγγραφα καὶ διασκεφθεὶς, ἐξέδωκε τῇ
30ῃ μαρτίου τὴν ἐτυμηγορίαν αὐτοῦ καὶ ὑπέβαλε διὰ
τῆς ἐπομένης ἐπιστολῆς πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα.
Ἐν Χάλκῃ τῇ 2α ἀπριλίου 1913.

Ὁ σχολάρχης

+ Ὁ Σελευκείας Γερμ. Στρονόπουλος.

Ἡ γνωμοδότησις ἔχει οὕτω

Παναγιώτατε δέσποτα,

Ἀποκρινόμενοι εἰς τὰ ἀπὸ 15ης φεβρουαρίου καὶ
20ης μαρτίου ἔ. ἔ. σεπτὰ πατριαρχικὰ πιττάκια περὶ
τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὁρει ἐμφανισθείσης καινοφανοῦς διδα-
σκαλίας εὐσεβάστως ἀναφέρομεν ὅτι, ἡ διδασκαλία
αὕτη ἀφετηρίαν ἔχει βιβλίον τι τοῦ ἱερομονάχου Ἰλα-
ρίωνος, ἐπιγραφόμενον «Ἀνὰ τὰ ὄρη τοῦ Καυκάσου»
(1910 ἔκδοσις 2α), βιβλίον γεγραμμένον ἐν πνεύματι
μυστικισμοῦ, ὅστις ἀπορρέει μὲν, ὡς γνωστὸν, ἐκ ζω-
ροῦ θρησκευτικοῦ αἰσθημάτων καὶ ἐκφαίνει ζῶσαν πί-
στιν καὶ ἀγάπην, εἶναι ὅμως ἐπιδεικτικὸς, ὡς πολλὰ-
κις καὶ πολλαχοῦ καὶ ἐν τῷ παρελθόντι συνέβη, ἀπο-
πλανήσεων ἀπὸ τῶν δογμάτων καὶ διδασμάτων τῆς
καθιερωμένης ὀρθῆς πίστεως, ἅτε ἐν τῇ ἐξετάσει καὶ
ἀντιλήψει τῶν θρησκευτικῶν ἀληθειῶν ἀκολουθῶν
ταῖς ὑπαγορεύσεσιν τῆς καρδίας μᾶλλον καὶ τοῦ ἀμέ-
σου αἰσθημάτων ἢ τοῦ νοῦ.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὴν οὐσίαν τῆς ἐν λόγῳ διδα-
σκαλίας, δὲν ἠδυνήθη μὲν ὁ σύλλογος τῶν θεολόγων
καθηγητῶν δι' ἔλλειψιν χρόνου νὰ διέλθῃ καὶ τὴν
πολυσέλιδον καὶ ρωσιστί μόνον ἀποσταλείσαν αὐτῷ
ἀπολογία, νομίζει ὅμως ἵτι ἀντελήφθη τοῦ πνεύμα-
τος αὐτῆς στηριχθεὶς καὶ μόνον ἐπὶ τῶν ἄλλων τῇ Ἱε-
ρᾷ Συνόδῳ ὑποβληθέντων καὶ παραπεμφθέντων αὐτῷ
ρωσικῶν τε καὶ ἑλληνικῶν ἐγγράφων καὶ ἐντύπων,
εἴτε ἐν εἶδει ὁμολογιῶν, εἴτε ἐν εἶδει πρακτικῶν καὶ
κατηχήσεων.

Ἡ περὶ τῆς θεότητος τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ δι-
δασκαλία αὐτῶν, καίπερ οὔσα κεντρικὴ, δὲν περιορί-
ζεται ὅμως εἰς μόνον τὸ ὄνομα τοῦτο, ἀλλὰ σχέσιν ἔχει
καθόλου πρὸς τὰ ἐν τῇ ἀποκαλύψει θεῖα ὀνόματα.
Διδάσκουσι τ. ἔ. οὗτοι ὅτι ὅλα τὰ ὀνόματα, δι' ὧν ἐν τῇ
θεῖᾳ ἀποκαλύψει ὀνομάζεται ὁ Θεὸς, δὲν εἶναι ἀνθρώ-
πινα, ἀλλ' οὕτως εἰπεῖν θεόδοτα, ὀνόματα δηλονότι
ἅτινα ἤρετίσαστο καὶ προσελάβετο ὁ Θεὸς πρὸ κατα-
βολῆς κόσμου, ἵνα ἐν αὐτοῖς ἀποκαλύψῃ ἑαυτὸν τῷ
κόσμῳ, οὗ ἕνεκα καὶ ἔστι παρῶν καὶ ἐνοικῶν καὶ δια-
μένων ἐν αὐτοῖς καὶ ἀχωρίστως καὶ δὸς δ' εἰπεῖν ὑ-
ποστατικῶς μετ' αὐτῶν ἡνωμένος. Ἐντεῦθεν καὶ τὰ
ὀνόματα ταῦτα ὄχι μὲν ὡς ἀπλᾶ γράμματα καὶ συλλα-
βαι, ἀλλ' ὡς ὀνόματα ἀδιασπᾶστος ἡνωμένα μετὰ τοῦ
Θεοῦ καὶ ἀχωρίστως καὶ ἀδιαιρέτως φέροντα ἐν ἑαυ-

τοὺς αὐτὸν τὸν Θεὸν, οὐ μόνον καλοῦνται θεῖα, ἀλλ' εἶναι αὐτὸ τοῦτο Θεός, οἶονει τοῦ Θεοῦ ἔνομοματωθέντος καὶ τῶν ὀνομάτων θεωθέντων διὰ τὴν τοιαύτην ἔνωσιν. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὁ Λόγος πρὸ καταβολῆς κόσμου προσελάβετο τὸ ὄνομα Ἰησοῦς, ἵνα ἐν τῷ πληρώματι τοῦ χρόνου ἀποκαλυφθῇ ἐν αὐτῷ ὡς ἔνσαρκος Λόγος, ὅπερ διακρίνεται μὲν αὐτοῦ, ἀλλ' εἶνε ἀχωρίστως καὶ ἀδιαιρέτως μετ' αὐτοῦ ἡνωμένον κατ' ἀναλογίαν τῆς ὑποστατικῆς τῶν δύο φύσεων, θείας καὶ ἀνθρωπίνης, ἐνώσεως. Οὕτω δὲ καὶ ἐνταῦθα πρὸ τῆς ἐν χρόνῳ ἔνσαρκώσεως τοῦ Λόγου ὑπάρχει ἡ προαιώνιος οἶονει ἔνομομάτως αὐτοῦ, καὶ τὸ οὕτω προσληφθὲν ὄνομα φέρει ἐν ἑαυτῷ ὡς ἀχωρίστως καὶ ἀδιαιρέτως μετ' αὐτοῦ ἡνωμένον, παρόντα, ἐνοικοῦντα καὶ διαμένοντα αὐτὸν τὸν σαρκωθέντα Λόγον. Κατ' ἀκολουθίαν, τὸ ὄνομα Ἰησοῦς ὅχι μὲν ὡς γράμματα καὶ συλλαβαί, ἀλλ' ὡς ἀδιαιρέτως μετὰ τοῦ Θεανθρώπου ἡνωμένον οὐ μόνον εἶναι θεῖον, ἀλλὰ καὶ αὐτόχρομα Θεός, οὐ ἕνεκα καὶ τὸ ὄνομα αὐτὸ ἔχει τὴν αὐτὴν ἀξίαν καὶ δύναμιν, ἦν αὐτὸς ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ. Οὕτως ἐκδεχόμενοι τὸ ὄνομα «Ἰησοῦς» καὶ εἰκότως κατὰ τῶν ἀντιφρονούντων, οἵτινες ἀποκαλοῦσιν αὐτοὺς ὀνοματολάτραις, διαμαρτυρούμενοι, χαρακτηρίζουσιν αὐτοὺς ἐκείνους ὡς ὀνοματομάχους, ὡς αἰρετικούς, ὡς χωρίζοντας τὸ κατ' αὐτοὺς ἀδιασπάστως μετὰ τοῦ προσώπου ἡνωμένον ὄνομα Ἰησοῦς ἀπ' αὐτοῦ.

Τὰ ἐπιχειρήματα τὰ πρὸς ὑποστήριξιν τῆς τοιαύτης διδασκαλίας προσαγόμενα εἶναι τὰ μὲν γνωσταὶ ῥήσεις τῆς Ἀγ. Γραφῆς (α), ἐναῖς ἀδιακρίτως γίνεται χρῆσις τοῦ ὀνόματος ἢ τοῦ προσώπου τοῦ Ἰησοῦ ἢ τοῦ Θεοῦ Πατρὸς, ἢ ῥήσεις ἀρχαίων καὶ νεωτέρων μυστικῶν ἰδιῶν (β), ἢ καὶ ἐκκλησιαστικαὶ εὐχαί (γ), ἐρμηνευόμεναι, ὡς εἰκός, κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀντίληψιν, τὰ δὲ θεολογικοὶ συλλογισμοί. Ἐκ τούτων ἰδιαζόντως ἀξιοσημείωτος εἶναι ὁ ἐξῆς συλλογισμὸς ὡς σχετιζόμενος πρὸς τὴν κατὰ τὰς ἡσυχαστικὰς ἔριδας τοῦ Ἰδου αἰῶνος καθορισθεῖσαν συνοδικῶς ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας σχέσιν τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Θεοῦ πρὸς τὴν οὐσίαν αὐτοῦ καὶ ὡς ὑπεισάγων καὶ τὸ ὄνομα Ἰησοῦς εἰς τὰς ἐνεργείας. Ἀπαντῶντες δηλ. εἰς σημείον τι «τῆς ὁμολογίας τῆς πίστεως» τῶν ἐκ τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος ἀντιπάλων αὐτῶν, ὁμολογούντων ὅτι οὔτε χωρίζουσι τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ ἀπ' αὐτοῦ, οὔτε συγχέουσιν αὐτὸ πρὸς ἑκεῖνον, ἰσχυρίζονται ὅτι, τὸ αὐτὸ τοῦτο ἀποδέχονται καὶ αὐτοί,

α. Ἰωάν. 3, 23. Ἰωάν. 3, 18. Ἰωαν. 1, 12. Φιλιπ. 2, 9. Πράξ. 4, 12. Πράξ. 3, 6. «ἐν τούτῳ προσθέτουσι τῷ ὀνόματι οὗτος παρέστηκεν ὑγιής».

β. Συμειῶν τοῦ Ν. Θεολόγου 62ος θεολ. τόμος (ρωσ. μεταφρ.) Κυρίλλου τοῦ Ἱεροσολύμων 5 κατηχ. (ρωσ. μεταφρ.).

γ. Αἱ καὶ ΣΤη εὐχὴ τοῦ Ἐξαφάλμου. Τέλος τοῦ Ὁρθροῦ «* γαθὸν τὸ ἔξομολογεῖσθαι τῷ Κυρίῳ».

ἀποδέχονται δὲ οὐχὶ δι' ἄλλον τινα λόγον, εἰμὴ διότι τὰς τοῦ Θεοῦ ἰδιότητας καὶ τὰς ἐνεργείας αὐτοῦ ἀδύνατον μῆτε χωρίσαι μῆτε συγχέαι μετὰ τῆς οὐσίας αὐτοῦ. Ἐκ τῆς θέσεως ταύτης, δρῶμενοι ἐρειδόμενοι δὲ ἐπὶ τῆς ἐπισήμου ἀποφάσεως τῆς Ἐκκλησίας, ὅτι ἡ θεότης προσήκει τῇ φύσει συνεπῶς κατὰ τὰς ἰδιότητι καὶ ταῖς ἐνεργείαις τοῦ Θεοῦ (δ) ἐξάγουσι τὸ συμπέρασμα, ὅτι καὶ τὸ ὄνομα Ἰησοῦς, ὡς καὶ πᾶν ἐν γένει ἀποκαλυφθὲν θεῖον ὄνομα, οὐ μόνον εἶναι δηλωτικὸν ἰδιότητος καὶ ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐνεργεία καὶ αὐτὸ τοῦτο Θεός.

Εἶναι περιττὸν γὰρ σημειωθῆναι ὅτι τοιοῦτο συμπέρασμα εἶναι μὲν σύμφωνον πρὸς ἦν διετύπωσαν ἰδέαν περὶ τῶν θεῶν ὀνομάτων ὡς περὶ ἐνεργειῶν τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' αὐτὴ αὕτη ἡ δοξασία, ὅτι ἐνεργεία Θεοῦ εἶναι καὶ αὐτὰ τὰ δυνάμια, εἶναι καινοφανὴς καὶ καινόφωνος, ἢ δὲ δικαιολογία αὐτῶν ὅτι πᾶν ῥῆμα Θεοῦ ὡς ἐνεργεία αὐτοῦ εἶναι οὐ μόνον ζωῆς καὶ πνεύματος πάροχον, ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο πνεῦμα, αὐτὸ τοῦτο ζωῆς, ἄρα αὐτὸ τοῦτο Θεός, ἢ δικαιολογία αὕτη γενικῶς ἐφαρμοζομένη ἄγει εἰς συμπεράσματα (οἷα «τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ εἶναι Θεός, οἱ ἐν Θαβωρίῳ λόγοι οἱ ἀκουσθέντες ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων εἶναι αὐτὸς ὁ Θεός, οἱ ἐν Σινᾷ ἀκουσθέντες ὑπὸ τῶν Ἰσραηλιτῶν λόγοι εἶναι αὐτὸς ὁ Θεός, καὶ πᾶς ὁ ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ θεῖος λόγος εἶναι αὐτὸς ὁ Θεός» (ε)), ἅτινα παρὰ πᾶσαν αὐτῶν ἀρησιον ὄξουσι πανθεισμοῦ.

Ἐν τέλει δὲ ὁ σύλλογος τῶν θεολόγων καθηγητῶν παρετήρησε καὶ τοῦτο ὅτι, καὶ ἡ ἀντίθετος μερίς, εἴτε ἐκ συνδιαλλακτικῶν πνεύματος φερομένη, εἴτε καὶ ἄλλως, προέβη εἰς τοιαύτην ἐκδοχὴν τῆς γραφικῆς ῥήσεως «ἐν ᾧ δεῖ ἡμᾶς σωθῆναι» (Πρ. 4, 12), ὡσανεὶ ἐπίστευον μὲν καὶ οὗτοι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ, ὡς ὀνόματι, σώζεσθαι, προσκυνεῖν δὲ τῷ ὀνόματι οὐκ ὀφείλον ἀλλ' αὐτῷ τῷ Ἰησοῦ. Οὕτως ἔδωκαν λαβὴν δεδικαιολογημένης ἀντιρρήσεως.

Ταῦτα εὐσεβάτως ὑποβάλλοντες εὐχόμεθα ὅπως οἱ τὸν ἥρεμον καὶ ἡσύχιον ἀσπασάμενοι βίον, ὑπὸ τοῦ φωτὸς τῆς ἀληθείας φωτιζόμενοι, ἀπέχωνται τοιούτων ζητήσεων καὶ συζητήσεων ἐπισφαλῶν «ἐντροφόμενοι

δ. «Ἐπι τοῖς αὐτοῖς φρονοῦσι καὶ λέγουσι ἐπὶ τῆς θείας οὐσίας μόνως τὸ τῆς θεότητος ὄνομα λέγεσθαι μὴ ὁμολογοῦσι δὲ κατὰ τὰς τῶν ἁγίων θεοπνεύστου θεολογίας καὶ τὸ τῆς Ἐκκλησίας εὐσεβὲς φρόνημα καὶ ἐπὶ τῆς θείας ἐνεργείας οὐχ ἤτον αὐτὸ τίθεσθαι καὶ οὕτω πάλιν μίαν θεότητα πᾶσι τρόποις πρεσβεύουσι Πατρός, Υἱοῦ, καὶ Ἀγ. Πνεύματος, εἴτε τῆς οὐσίας αὐτῶν εἴτε τῆς ἐνεργείας θεότητα εἶποι τις, ὡς οἱ θεοὶ μεταγωγοὶ καὶ τοῦτο ἡμᾶς ἐκδιδάσκουσιν, ἀνάθεμα γ'...»

(Τριῶδιον Κυρ. Ὁρθοδ. Τὰ κατὰ τοῦ Βλασταίου καὶ Ἀκινδύνου κεφαλ. ε.)

ε. Ἐπιστολὴ τοῦ Ἱερομονάχου Ἀντωνίου Μπουλάτοβιτς πρὸς τὴν Α. Θ. Π. ἀπὸ 27 αὐγούστου 1912.

τοῖς λόγοις τῆς πίστεως καὶ τῆς καλῆς διδασκαλίας, ἦν παρέλαβον, καὶ καθοσιοῦντες ἑαυτοὺς τῇ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ, τῇ παραδεδομένῃ, λατρεία αὐτοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Μετ' ἀπείρου σεβασμοῦ

Ἐν Χάλκῃ τῇ 30 μαρτίου 1913

Ὁ σχολάρχης

† Ὁ Σελευκίας Γερμανὸς Π. Σερηνόπουλος

Ὁ σύλλογος τῶν θεολόγων καθηγητῶν

Ἀρχιμ. Ἰωάννης Εὐστρατίου
 Ἀρχιμ. Δημήτριος Γεωργιάδης
 Διάκονος Βασίλειος Στεφανίδης
 Βασίλειος Ἀντωνιάδης
 Παντολέων Κομνηνός.

ΝΕΟΦΥΤΟΣ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

ΑΔΡΙΑΝΟΠΟΛΕΩΣ

(τέλος ἢ συνέχεια ἐν τῇ 15 τεύχει)

Ἔτερον γράμμα ὑπὸ τοῦ πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων Νεκταρίου στελλόμενον ἐκ Κωνσταντινοπόλεως τῷ 1663 μαρτύριον γίνεται τῆς εὐσεβείας τῶν ὀρθοδόξων τῆς ἐπαρχίας Ἀδριανοπόλεως — ἐλλήνων πάντοτε — Ζητῶν ὁ Νεκτῆριος ἵνα κατασταθῶσιν ἐν τῇ ὑπὸ Νεοφύτου ποιμανομένη παροικία κουτῖα περιεγόμενα ἐν τοῖς ναοῖς ὑπὲρ τῆς ἱεράς τοῦ Σινᾶ μονῆς, εὐχαριστεῖ ἐπὶ τῇ ὑποσηρίζει, ἦν Ἄνανία τῷ σιναιτῇ πρεσβυτέρῳ καὶ μοναχῷ παρέσχεν ὁ Νεόφυτος: «ταῖς σαῖς ἱεραῖς διὰ γραμμάτων παραιnéσει φράσκων ἀμέτως ὅτι μάλιστα ὑποδεδέχθαι παρὰ τῶν σῶν ἐπαρχιῶν καὶ μᾶλλον τῶν ἐν τῷ Σκεπαστῷ, οὔτινες, εἰ καὶ δυσφύρωσ εἶχον καταπιεζόμενοι τοῖς βασιλικοῖς ὁσημέραι φόροις, ἀλλ' ἔμπης τὸ κατ' αὐτοὺς πρόθυμον καὶ εὐλαβὲς οὐκ ἐνέλειψεν».

Τρίτη δ' ὑπ' ὅψιν ἐμὴν ἐπιστολὴ ἀναφέρεται εἰς ἔριδά τινα θεολογικὴν ἐν Βουκουρεστίῳ ταράττουσαν τοὺς τῶν κληρικῶν λογίμους, ταύτην δ' ἀφηγείται Γερμανὸς ὁ Λοκρός, οὗ σημειομένης, αὐτῶς, τῆς ἡμέρας τοῦ μηνὸς, οὔτε τοῦ ἔτους: ἔχει δ' οὕτω, μετὰ δύο γραμμῶν προσοχῆς ἀναξίας

«ὁ παπὸλάτρης Κιγάλας, οὐκ οἰδᾷ ποθεν, κακῶς ἐπεφοίτησε πέρυσιν εἰς Βλαχίαν καὶ ἔβαλε σκάνδαλα μετὰξὺ τοῦ πατριάρχου Διονυσίου καὶ τοῦ νῦν ἡγεμόνου ὥστε διέθετο τὸν ἡγεμόνα ἐναντίον τοῦ πατριάρχου ἕξιται καὶ παρὰ τὴν αὐτοῦ ἀξίαν προνόμια, καταφρονῶν τὸν Βαρλαάμ, ὁ δὲ Βαρλαάμ ἐστηρίζετο ἐπ' ἑμοί . . . Ἦλθεν ὁ Κρήτης καὶ ἐκόμισε τῷ αὐτῷ

θεολογίαν» ὅτι οἱ ἄγγελοι καὶ αἱ λογικαὶ ψυχαὶ κατὰ φύσιν εἶναι θνηταὶ, καὶ κατὰ χάριν ἀθάνατοι, λαβῶν ἀφορμὰς παρὰ τοῦ Δαμασκηνοῦ καὶ ἐγένοντο διαλέξεις συχναὶ, βεβαιούντος ἐμοῦ καὶ ἀποδεικνύοντος τὸ ἐναντίον, ὅτι κατὰ φύσιν ἀθάνατοι, ἐπὶ κριτῇ τῇ μεγάλῃ λογοθέτῃ ὥστε ἠσύχασεν καὶ ἄκων. Ἦλθεν ὁ Ἱεροσόλυμων καὶ μεθ' ἡμῶν ἐλθόντος δὲ τοῦ Ἀλεξανδρείας, ὡτε ὁ Αἰλίας συνηγορήσειν ἐμὲ αὐτῷ κατὰ τοῦ Ἀλεξανδρείας φέρεται δὲ κατὰ τοῦ Αἰγύπτου λίαν ἀπεθῶς, ὥστε πεποικε[ται] τὸν ἡγεμόνα παρ' οὐδὲν θέσθαι τὸν Αἰγύπτου· μῆτε τῆς ὀρθοδοξίας ἐκαλέσαντο τὸν ἄνδρα. Θαμίζων δὲ ἐγὼ πρὸς τὸν Αἰγύπτου, ὁ καλὸς Δοσίθεος συνήχη τῷ Κρήτης καὶ διέβαλον με πρὸς τὸν ἡγεμόνα ὅτι πεπλήρωκα τὸ Γιάσι γραμμάτων καὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ τῇ ἰδ' μαρτίου στέλλει πρὸς με ὁ ἡγεμὼν ἐπανίστασθαι τῆς Βλαχίας. Καὶ ποῦ; ἔφην. Ἐνθα βούλει, φησίν. Καὶ ἐπεὶ, ἔφην, βραβεύεις ἐμοὶ τὴν αἴρεσιν, αἴρουμαι μὴ ἐν νυσίμοις* ἡμέραις ὀδεύειν. Τοῦτο δ' ἦν δοκιμασία καὶ εἴπερ εἴπομι «ἀπέρχομαι εἰς Γιάσι» τὸ γηνικαῦτα βεβαιώσω τὰς διαβολάς· ἐγὼ δὲ εἶπον· Ἀπέρχομαι εἰς Οὐγκριαν, πλην δότε μοι τὸ ἀργύριόν μου· ἔλαβε γάρ καὶ παρ' ἐμοῦ πέρυσι μπρομοῦντα 250 ἀστανία. Ὁ δὲ «Ἀπελθέτω φησί, καὶ δώσομεν τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ὕστερον». Ἐ-ἔξηλθον 15 τοῦ μαρτίου ἀπὸ Μπουκουρέστι μετὰ ὀκτῶ καὶ μόνων ἀστανίων καὶ με ποδοβότα· καὶ δύο γιουσμπασίδες, ὡς ἐδόκει, πρὸς φυλακὴν, ἐδιώρισεν, ἀλλὰ μετέγνω, καὶ ἀπέστειλε κατόπιν καλαράσην, ὡς τεκμαίρομαι, καὶ κατεύθυνάν μου τὴν ὁδὸν εὐθὺ γε Οὐγκρίας καὶ ἦλθον εἰς Πρασόβιον μαρτίου 20».

Ἐπειδὴ πρόκειται περὶ θεολογικῆς συζητήσεως καὶ διχοστασίας, ἕξεστιν ἡμῖν ἵνα ὀρίσωμεν χρόνον τῆς ἀκμῆς αὐτῆς τὰ ἔτη, καθ' ἃ διέμενον, ὡς ἔοικεν, ἐν Βουκουρεστίῳ Διονύσιος Βαρδαλής ὁ πρῶτος Κωνσταντινοπόλεως, συνηντᾶτο δ' αὐτῷ Δοσίθεος ὁ τῶν Ἱεροσολύμων· ἀλλ' οὗτος ἦν ἐν Βουκουρεστίῳ τῷ 1667 ὡς μητροπολίτης Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης, καὶ κατὰ μάρτυρον ἢ ἀπολίον τοῦ 1670 ὡς πατριάρχης Ἱεροσολύμων· ὁ δὲ Διονύσιος, καθὰ γινώσκουμεν, μετὰ τὴν ἀπὸ τῶν πραγμάτων ἀπομάκρυνσιν ἔλαβε προεδρικῶς τὴν μητροπόλιν Θεσσαλονίκης μέχρι τῶν μέσων μαρτίου τοῦ 1671 ποιμαίνων τοὺς ὀρθοδόξους αὐτῆς (καίτοι ἄλλοθεν παραδίδοται ἡμῖν ὅτι τῷ 1670 κατὰ τὸ πάσχα διέτριβεν ἐν τῇ Ἀγίᾳ Πόλει). Ἰσως ἦν ἐκεῖ τότε καὶ ὁ Διονύσιος (τῷ 1670 δῆλα δὴ) ἄλλως δέον ἢ ἀποδεξώμεθα τῷ αὐτῷ ἐν Βουκουρεστίῳ συνάντησιν ἢ κατὰ μᾶλλον τοῦ 1673, ἢ κατὰ δεκέμβριον τοῦ 1677, πιθανώτερον· ὅτι ἢ ἀπὸ Βουκουρεστίου ἀπέλευσις τοῦ Γερμανοῦ τεθῆσεται κατὰ μάρτιον τοῦ 1678.

* βεβαιώς εἶδει γραφῆναι «νησίμοις».